

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . K 2.—
četrletna . . . K 1.—
posamezna števil. 10 vin.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo; roko-
pisi se ne vračajo.

Naša Moč

Glasilo slovenskega delavstva

Uredništvo in uprav-
ništvo v Ljubljani,
Katoliška tiskarna

Oglasi se sprejemajo
po dogovoru.

Štev. 32.

V Ljubljani, 6. julija 1917.

Leto XII.

Govor dr. Korošca.

Na seji poslaniške zbornice dne 26. junija 1917 je govoril poslanec dr. Korošec, načelnik Jugoslovanskega kluba, sledeči govor, ki ga prinašamo po stenografičnem zapisniku. Slove:

Visoka zbornica!

Po triletni strašni borbi narodov, v kateri je moral igrati naš parlament dozdej vlogo gledalca, ki je obsojen, da je brez moči in da molči, po žalostnih poizkusih bivših vlad, da zmajajo temeljne utrdbe naše ustave in napadejo najsvetejše pravice narodov monarhije, se nahajamo zdaj nasproti vladi, ki ji ni dana nobena druga naloga, kakor da čaka, kdaj se prično nove uredbe, ki naj jih ukrene v prvi vrsti parlament. Ker je političen položaj tak, smatramo, da je najvažnejše pripomoči vladi, da lahko kar najhitreje izvede svojo nalogo tako, da priznamo monarhijo in da dovolimo, kar je neobhodno potrebno. (Tako je!) Vsekakor pritrjujemo v trdni zavesti, da bo tudi država nas priznala in da pripravimo vlado, ki bo sprejela v svoj program novo preuredbo monarhije. Le naše zaupanje v bodočnost nam narekuje, da čakamo; sedanost in preteklost bi nas za to ne pridobili.

Rane našega ljudstva so globoke in težke; morje solza in krvi se razliva po naši jugoslovanski domovini. Iz Bosne in Hercegovine prihajajo do nas vedno glasnejši klici po pomoči prebivalstva, ki ga brez izbire in brezobzirno preganjajo. Skoraj brez ljudi stoje široke doline tega lepega dela naše domovine in s strahom gledajo v najtrpkejšo bodočnost.

Zalitve in preziranja spremljajo zgovorno Hrvaške-Slavonije do v zadnje dni.

Bolest pretresa Dalmacijo, ki išče s pogledi po rešitelju iz bede lakote in političnih zasledovanj.

Po prašnih tleh Istre koraka vsled kaznive malomarnosti oblasti lakota s svojim bratom smrtjo.

In na Koroškem se pridružuje vsemu trpljenju in grozotam vojske še zanikanje najpriprostejših političnih in narodnih pravic.

Čuvstva radi takih razmer bi pač pojasnjevala klic obupa, bede in boja; odgovarjal bi pojavom duše našega naroda. A naš narod tam doli na jugu naj vidi, da njegovi zastopniki tu na Dunaju še niso obupali in popustili upa do zadnje možnosti, da se razmere izboljšajo. Upajmo, dokler moremo še upati.

A ne upajmo samo, marveč trdno smo tudi prepričani — to prepričanje hočemo tudi vzpodbujati v nas samih in v našem narodu — da gremo nasproti trenutku prostosti in samodoločbe in da se bližamo s trdimi koraki svobodni in združeni domovini. (Pritrjevanje.)

Po naši sodbi je dolžna ta vlada, da ostane politično nevtralna. Verujemo pa tudi, da mora izpolnjevati pozitivno nalogo, nalogo, da odstrani s pota vse ovire, ki bi ovirale novo uredbo monarhije v bližnji bodočnosti in ki bi je otežkočevale. Zato pravimo, zločin bi bil, da navajam zgled, če bi se čakalo glede na vprašanje prehrane. Zločin bi bil, če bi se le en trenutek čakalo na zopetno uvedbo ustavnosti in postavnosti. Veliko bi zamudili, če bi se nedolžnim žrtvam brezpostavne dobe ne dali popolnega zadoščenja in če bi takoj ne končali vsakovrstnih neutemeljenih in nepostavnih zasledovanj na jugu. (Pritrjevanje.)

Potrebno je, da pripravlja vlada mir med narodi tudi v notranjosti, ker mir med narodi v notranji državi je neobhodna potreba in predpogoj splošnemu miru narodov. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Povsod po svetu se zopet pojavlja vzor človeštva, zdi se, da je dovolj rek krvi tudi največjim krvoločnežem. Tlačenja narodov ne dobe nikjer več odmeva in splošno se jim nič več ne odreka pravice samodoločbe glede na svobodo in na kruh. Prvi predznaki miru, svetovnega miru, se selijo, kakor se zdi, v deželo.

Trdno upamo, da tudi naša monarhija tej želji trpečih narodov ne bo stavila nikakih zaprek. Naše nade stavimo na pravicoljubnost našega vladarja in na njegovo neprestano skrb za mir. (Bravo! Bravo!)

Te misli so napotile Jugoslovane, da so sklenili zdaj glasovati za začasni proračun. A tej izjavi pristavljamo tudi slovesno zatrdilo, da ko bomo zdaj složno vsi skupno glasovali za začasni proračun, bomo tudi trdni, neomajljivi in združeni v boju za svobodo, za samostojnost in za samoodločbo naše jugoslovanske domovine. (Živahno pritrjevanje in ploskanje.)

Ljubljana, 3. julija 1917.

Cesar je z lastnoročnim pismom pomilostil vse obsojene in tiste veleizdajalce, ki so še v preiskavi, dalje vse obsojence zaradi razžaljenja Veličanstva, razžaljenja članov cesarske hiše, motenja javnega miru, vstaje, punta, nasilnega postopanja proti zborom, namenjenim po naročilu vlade razpravljati o javnih zadevah itd.

Ta cesarjeva milost tiče posebno več poslancev, ki so bili med vojsko obsojeni. Pregledane so tudi posledice obsodb.

V vseh krogih je cesarjeva milost povzročila veliko veselje in radost. Slovenci smo posebno veseli, ker je pomiloščen tudi slovenski koroški poslanec Grafenauer.

Samo radikalne Nemce je cesarjeva milost tako razgrela, da kar pihajo jeze. No, se bodo že še navadili postatiti pravični Slovanom.

× × ×

Poslanec J a r c je vložil interpelacijo zaradi konfiskacije dr. Krekove brošure: »Die Slovenen und Kroaten«, ki je lanskega leta izšla v Jeni na Nemškem. Brošura ima namen seznanjati Nemce z razmerami med Jugoslovani. Toda nemško armadno vodstvo je brošuro zaplenilo. Nato seveda je bila brošura tudi pri nas zaplenjena. Tako počenjanje je nespametno, ko je vendar jasno, da Nemci sami žele spoznati ta vprašanja, ki so — saj v Avstriji — težišče notranjih in zunanjih problemov. Še bolj nespametno pa je tako ravnanje, če pomislimo, da je dr. Krek tiste misli, ki jih vsebuje brošura, in zraven še precej več mogel nemoteno objaviti v članku o jugo-

slovanskem vprašanju, ki ga je prinesla majnikova številka nemške revije »Süd-deutsche Monatshefte«.

× × ×

V socialno zavarovalnem odseku je izjavil notranji minister grof Toggenburg, da smatra vlada preureditev socialnega zavarovanja za eno najnujnejših nalog. Odsek je dovršil svoje delo l. 1914. Toda dogodki zadnjega časa zahtevajo popolno preureditev načrta. Vlada se že peča o preosnovi in bo odseku kmalu poročala.

× × ×

Vlada je predložila justičnemu odseku predlog za odpravo vojaških sodišč za civilne osebe. Utemeljevan je predlog s sledečim odstavkom:

»Želja vlade je, da se omejijo spremembe na polju sodstva in uprave, ki so potrebne vsled vojne, na to, kar je neobhodno potrebno. Vlada predlaga sama, naj se črtajo tozadevni paragrafi naredb po § 14 in naj se vzdržujejo vojaška sodišča samo tam, kjer ne morejo biti nadomeščena od civilnih sodišč. Torej samo v nekaterih redkih krajih, ki so deloma zasedeni od sovražnika in ki se nahajajo v neposredni bližini bojišča.

× × ×

Pododsek za ureditev podpor po od-poklicanih je imel 2. julija popoldne sejo. Izvolil je poslanca Glöckla za predsednika. Sekcijski načelnik baron dr. Lehne je izjavil, da je izdala vlada v letu 1914. za podpore 601 milijonov kron, v letu 1915.—1916. 1416 milijonov in od 1. julija 1916 do 30. aprila 1917 1436 milijonov.

Odsek je izdelal preosnovno tozadevne-ga zakona. Določi se za Dunaj podpora 2 K 40 vin. za osebo, za druge kraje v Avstriji 2 K. Minister za deželno brambo lahko polletno te zneske zviša. V podpor-nih komisijah bosta zastopana dva člana izmed ljudstva. — Proti odločbi okrajne

komisije za podelitev podpor je mogoča pritožba na tozadevno deželno komisijo.

× × ×

Ruska armada je pričela napadati našo in nemško armado. Na ruski bojni črti je boj dolgo časa počival.

× × ×

»Kölnische Zeitung poroča: Na shodu napredne ljudske stranke v Šlezvik-Holsteinu v Neumünstru je nemški državni tajnik dr. Dernburg izjavil, da zasleduje Nemčija sledeče vojne smotre:

1. Samoodločujoče Belgije ne odklanjamo. To pa ne izključuje, da ne bi pospeševala ločitve nasprotujočih se narodov Flamcev in Valoncev, če to žele. Dlje se nam mora jamčiti, da ne bo imela kaka druga velesila v Belgiji večjega vpliva, kakor mi.

2. Odklanjamo pridobitev delov Francije. Ravno tako pa ne odnehamo ničesar glede na vprašanje Alzacije-Lorene.

3. Če bi vrhovno vojno vodstvo iz vojaških razlogov brezpogojno zahtevalo gotove izpremembe mej z ozirom na neobhodno potrebno obrambo Nemčije, tem zahtevam ne nasprotujemo.

4. Glede na naše vojne smotre na vzhodu počakajmo, kako se bodo stvari razvile. Naši zavezniki na jugu in na jugovzhodu naj povedo, kaj zahtevajo. Ni moje zvanje, da se v to vmešavam. Zvesto so držali z nami, kakor mi z njimi. To stanje mora ostati.

5. Zahtevamo, naj se nam vrnejo kolonije v tistem povečanem obsegu, o katerem smo se leta 1913. z Angleži že skora-j pogodili.

6. Zahtevamo, naj se opuste vsi tisti smotri, ki jih je določil pariški gospodarski posvet svetovnemu trgovinskemu prometu.

7. Zahtevamo svobodno morje in izločitev katerekoli velesile na svetovnem morju. Posebno zahtevamo, naj se izpopolni in ponovi mednarodno načelo v vojski

in v miru. Morje ne sme postati lastnina enega naroda, postati mora marveč velika mejna cesta vsem narodom. Nemška državna ustava naj se prilagodi narodom v Nemčiji.

Glasnik.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

LETOSNJA LETNA.

Neki dunajski list objavlja o sedanjem stanju letošnje letine sledeče poročilo:

Žetev 1916/17 je skoraj končana. Bojazen, ki je bila v monarhiji splošno razširjena, da radi slabe letine ne bomo prebili, se ni vresničila. Avstrija in Nemčija sta se povečini preživljali z živili in s krmo s svojimi pridelki. Pozneje so prišli še bogati uvozi posebno pšenice in koruze iz zasednega dela Rumunije; seveda je pri tem profitirala tudi Nemčija. Sporazum in nevtiralne države so pokrile svoje potrebščine le z največjo težavo. Omeniti se mora, da so bile cene višje kakor v obeh srednjeevropskih državah. Celo v ameriških Združenih državah so cene tako poskočile, da takih Amerika še ni doživela.

Svet stoji pred četrtem letom vojske in pred četrto vojno žetvijo. Popolnoma sicer še ni mogoče preceniti, kako bo žetev izpadla, da bomo v srednji Evropi: to-rej v Avstriji, na Ogrskem, v Nemčiji, v Turčiji in v Bolgariji v splošnem prebili.

V naši monarhiji smemo odločno pričakovati srednje dobro letino pšenice; rž stoji slabše. Mogoče se bo še pridelek zvišal, če bo vreme žito podpiralo. Deževalo je zadnje čase tu in tam; letina se je zato zboljšala; deloma je rešena. Podobno vreme je tudi v Nemčiji povečalo nado na letošnjo letino. V zahodni in južni Nemčiji kaže letina zelo dobro; v vzhodni Prusiji vsaj zadovoljuje. Položaj lajšajo tudi ugodna poročila o letini v zasedeni Rumuniji, Srbiji in v Ruski Poljski kakor tudi v večinoma osvojeni in zato boljše obdelani Galiciji.

H. Conscience:

Revni plemenitaš.

Spominjal se je med tem poslom starih časov. Obraz in oči so s svojo mirnostjo dokazovale, da se je zelo zamislil. Od časa do časa je šepetal besede, ki so jih spremljevale tihe, a morebiti srečne solze; ker se je milo smehljaj. V svojem senu je že imenoval ona ljuba imena na zemlji. Uživil je najbrže sladkosti svoje mladosti. Razločnejši je postajal njegov glas. Stokal je: tiho:

»Ubogi brat! En sam človek ve, kaj sem storil zate. Ta ti pa pravi, da si nehvaležen, da si goljuf! Ti pa blodiš po ledenih ameriških pustinjah; bolan si in trpiš; za slabo plačilo hodiš po pokrajinah, v katerih več mesecev ne naletiš na nobenega človeka! Sin plemenitega stanu si postal suženj Angleža, zanj zbiraš kožuhe, razkošje bogatincev! Veliko trpim zaradi tebe! A Bog mi je priča, da sem ti ohranil neizpremenjeno svojo ljubezen!«

Plemič se je globoko zamislil v usodo svojega brata. Žalostni so morali biti ti spomini. Končno se je iztrgal iz svojih sanj.

Osredotočil je svojo pozornost na delo, s katerim se je pečal. Vso srebnino je položil na mizo in šepetal:

»Šest žlic, šest vilic! . . . Štirje bomo sedeli za mizo. Paziti bom moral, da ne bo kakšne stvari manjkalo. A šlo bo. Najemnico bom natančno poučil; ona je modra žena . . .«

Na to je zopet vse zaprl v miznico. Na to je vzel svetilnico, zapustil s počasnimi, previdnimi koraki dvorano in se podal v veliko, obokano klet. Tam je odprl mala vrata in se pripognil pod nizek obok. Pri brleči luči je tipal med praznimi steklenicami. Končno je našel, kar je iskal. Potegnil je tri steklenice iz peska in je prepaden šepetal:

»Za Boga, le tri steklenice! Le tri steklenice namiznega vina! Drugega nič! Govori se pa, da je gospod Denecker ponosen, ker veliko pije in veliko prenese! Kaj naj pričnem, kadar bodo te tri steklenice izpraznjene in če bo še več vina zahteval . . . Jaz ne pijem ničesar, Lenora le malo; toraj dve steklenici za gospoda Deneckerja, eno pa za njegovega nečaka. Morebiti bo zadoščalo . . . Sicer pa, kaj naj jadikujem, odločila bo usoda.«

Revni plemič se je podal na to v kot kleti. Iskal je pajčevino, ki jo je obesil na steklenice in jih potrosil s prahom.

Vrnil se je na to v dvorano. Prilepil je popir na zagrinjalo, ki je bilo popolnoma preluknjano. Pol ure je krtačil svojo obleko. Z vodo in črnilom je zamazal na suknu mesta, ki so se svetila. Nato je šel zopet k mizi, kjer se je pripravljaj na delo posebne vrste.

Iz predala je vzel svileni sukanec, šilo in vosek. Škornje si je položil na kolena in je pričel s spretnostjo, lastno čevljarju, šivati luknjo.

To delo mu je vzbudilo obupne misli. Trpko se je smehljaj pri tej svoji bitki zabavi. A kmalu mu je začela polivati lica rdečica sramu; lice je bledilo, končno je razsrjen odtrgal svileni nit, vrgel škorenj na mizo, poskočil kvišku, dvignil roki proti slikam in zamolklo zaklical:

»Da, le glejte na me Vi, katerih plemenita kri se pretaka tudi v mojih žilah! Ti hrabri vojskovodja, ki si zapustil svoje življenje za domovino pri St. Quentinu na Egmontovi strani, in ti državnik, ki si po bitki pri Paviji velikemu cesarju Karlu

V številkah še ni mogoče preceniti letošnjega pridelka zdaj, ko so pričeli šele žeti in žito marsikje zori. A kar velja za pšenico in za rž, velja pač tudi za ječmen in za oves. Na Ogrskem se pač sodi, da ne bodo pridelali veliko ječmena; kar se lahko reče tudi o Češki, Moravski in o Nižji Avstriji. Krompir in koruza prihajata šele v poštev v septembru, a po zadnjem deževnem vremenu se sme pričakovati ugodna letina za te važne pridelke. Tako sodijo tudi o fižolu, grahu, leči, ajdi. Travnike in pašnike je poboljšalo vreme zadnjih tednov in ker ni več tako vroče, kakor je bilo. Krompir in koruza bosta potrebovala dežja v juliju in v avgustu, da se ne bo poslabšalo sedanje stanje.

Zaledje bodo, kar zelo obžalujemo, še vedno preskrbovale razne centrale. V tem oziru bo preosnova nujno potrebna.

Pri sporazumu gledajo z večjo skrbjo kakor pri nas v bodočnost. Razvajeni so bolj, nemški podvodniki uničujejo njih ladje, ki vozijo živež; v Ameriki je bila letina slaba. V Franciji pravijo, da bodo pridelali 45 milijonov meterskih stotov pšenice; potrebujejo je pa 90 milijonov. Sporazum se zanaša na Argentinijo. V Rusiji je letina srednja, a žita iz Rusije svojim zaveznikom ne morejo uvaževati.

× × ×

NEDOVOLJENE KUPČIJE.

To-le bo zanimalo gotovo tudi naše bralce, dasi tiče pravzaprav Dunajčane. Drugi dunajski okraj je bil vedno paradiz gotovih dvomljivih ljudi, ki se boje belega dne. Ne smemo se zato čuditi, da izrabljajo sedanje strašne čase za to, da delajo velike dobičke, verižne kupčije in nečedne kupčije z živili. V nekaterih kavarnah in na Praterski cesti so otvorili svoje brloge. Tam posedajo, kvartajo in kade. Potrpežljivo čakajo svojih žrtev, ki prihajajo in preplačujejo živila. Navadno ne čakajo dolgo. Njih brlogi so namreč znani. Zanimivo je, kako se izvede prepovedana kupčija. Kupec pride v kavarno. Ne ve še, kako naj postopa, ker nobenega ne pozna. Njegova

boljša obleka ga pa že izda. Ne traja dolgo, pa se vsede kaka sumljiva oseba k njemu. Pogovarjata se seveda; kako težko se dobavijo živila. Priganjač, to je ljubeznivi sosed, je zdaj na višku svoje vloge. Skrivnostno pripoveduje tiho svojemu sosеду, da pozna slučajno nekoga, ki zdaj slučajno razpolaga z nekaterimi stvarmi, ampak drage so, ker se le težko dobe. Ko sta spila še en čaj, se ponudi tujec, da pokliče svojega znanca. Navidezno nevoljen, ker ga je motil pri kartah, pride. Poslušaj, kar su mu pripoveduje. Pove, da seveda teh malenkosti nima doma, marveč na svojem stanovanju, ki ni daleč. Pri teh ljudeh se dobi skoraj vse, ampak cene so pa tudi visoke. Moka (nularca) 12 do 14 K kilogram, »cvajarca« 8 do 10 K kilogram; surovo maslo 24 do 26 K kilogram. Ti skrivni trgovci so večinoma agenti, ki so že v mirnih časih veliko občevali s kmeti. Natančno znajo, da dajo kmetje danes za sladkor, tobak, smodke in za podobne stvari vse, kar hočeš. Vsak teden se peljejo po dva dni na kmete, kjer kupijo pri kmetih moko, jajca, surovo maslo, špeh in druge reči.

× × ×

KAKO SKRBE CENTRALE ZA PREHRANO.

Francišek Feichegger iz Tullna pri Dunaju objavlja v dunajskih listih zanimiv članek, ki izvaja med drugim:

Belega zelja so pridelali jeseni 1916 veliko več, kakor so ga pričakovali, ne samo v Avstriji, marveč tudi v Nemčiji, na Danskem in na Nizozemskem. Avstrijski tvorničarji zeljarji so z vso silo izdelovali kisle zelje in sušili belo zelje. Delo je oviralo, ker je, kar je velezanimivo, ravno oktobra in novembra pričelo primanjkovati soli. Na Dunaju so se zato pokvarile velike množine zelja, a kljub temu so izdelali veliko kislega zelja, ki se še ni posebno drago prodajalo.

Novembra 1916 sem nasvetoval prehranjevalnemu uradu, naj si za zimo zagotovi nekaj tisoč vagonov belega zelja v

Gospod pl. Vlierbecke se je zelo razburil. Z velikimi koraki je hodil po dvorani gori in doli; od časa do časa je dvignil roki kvišku proti podobam svojih prednikov.

Veličastno je izgledal. Visoko njegovo čelo je bilo zapovedujoče; njegove črne oči so žarele v temi, iz njegovega obraza se je zrcalilo dostojanstvo; vse na njem: besede, kretnje, obraz, je bilo možato in čudovito plemenito.

Obstal je, položil roko na čelo in mrmljal:

»Ubogi norec! Tvoja duša išče oprostitev. Trese težke spone ponižanja in sanja . . .«

Sklenil je roki, pogledal proti nebu rekoč:

»Da, to je senj! A zahvaljujem se ti, o usmiljeni Bog, ki si odprl vrelec srčnosti in potrpežljivosti v mojih prsih! . . . Dovolj! Pred mojimi očmi se mi zopet vidi resničnost liki prikazen, ki se mi reži v temi! A zdaj sem močan; smejem se grdi prikazni ponižanja!«

Umolknil je. Pobit je bil. Uklonil je glavo in šepetal:

inozemstvu. Po mojih izkušnjah sem pričakoval, da ga bo zmanjkalo. Sam sem sklenil v inozemstvu velike kupčije za dobavo zelja pričetkom decembra 1916. V prehranjevalnem uradu sem večkrat posredoval. Rekli so mi, da ni potreben uvoz, češ, da je doma dovolj živil. Decembra je že delovala druga centrala, ker se mora naprositi za denar inozemstvu in dokazati, za kaj se potrebuje. Prvič sem prosil sredi decembra 1916; prošnjo so odbili, češ, da denarja za nakup zelja ne dovolijo. Čez nekaj tednov so mi denar dovolili, a medtem sem že izgubil prvo lepo blago, ki je bilo poceni! Medtem je izročil prehranjevalni urad uvoz le »Oezegu«. Tudi tisti uvažatelj, ki so si poskrbeli vabilo po ovinkih, so morali dati svoje blago na razpolago »Oezegu«. Nakup cenenegega blaga je bil s tem izključen.

Centrala »Oezeg« ni čisto nič poskrbela, da bi bila nakupila za poznejše mesece poceni blago. Decembra in januarja »Oezeg« ni ničesar storila. V prvih dneh februarja 1917 je bilo v inozemstvu po mojih poročilih lepo vreme. Vedel sem, da so radi podmorskih čolnov ustavili ves promet z ladjami, a vedel tudi, da dobavam lahko vsaj tisoč vagonov prvovrstnega belega zelja. En teden je pretekel, preden sem se mogel o tej reči posvetovati z neko merodajno osebo prehranjevalnega urada; končno se mi je med vratmi reklo, da je to izključno reč »Oezega«, na katerega naj se obrnem. Šel sem tja. Konzul Scholl se je izpočetka izgovarjal na valuto, dasi je šlo pravzaprav le za pet do šest milijonov kron. Rekel je: Doma imamo dovolj živil. Če ne bo zelja, bomo jedli druge stvari. Zelje ni tako važno. Prodajalo se bo šele aprila 1917. Takrat bo že dovolj zgodnje zelenjave. Iz Ruske Poljske bodo pa pošiljali toliko krompirja, da bomo v njem utonili. Glede na tako veliko nevednost sem vložil 17. februarja vlogo na vojno ministrstvo, tam so pa odgovorili, da ima vso zadevo »Oeseg« v rokah. Takrat so pa blago v inozemstvu že razpečali. Če sprejeli mojo ponudbo, bi bili dobili velik-

»In jutri? . . . Ljudje bodo gledali na me nezaupljivo. Tresel se boš pod radevednimi in žaljivimi pogledi tistih, ki bodo izkušali rešiti zagonetke tvojih del. Pil boš iz čaše sramote! Dobro se nauči svoje vloge, na izust jo moraš znati; pazi na vsako potezo svojega obraza; igraj dalje nizkotno glumo . . . spominjaj se plemenitosti tvojega rodu, ko boš krvavel na ternalnici in boš stokrat v eni uri umrl! . . . Tvoje nočno delo si končal. Pojdi počivat! Ko boš spal, pozabiš, kar si in kar ti grozi! Mir? Spanec? Ironija! Tam te čaka zadnje ponižanje. Videl boš sam sebe, videl, kako bodo prodajali tvojo očetovsko dediščino in kako se bodo zasmehljivo rogali tvojemu padcu, kadar boš zapuščal s svojim otrokom domovino, da boš v tujini iskal kruha revščine! . . . Spati? . . . Tresem se, ko mislim nanj, na dolžno pismo! . . . Dolžno pismo!«

Z vedno večjim strahom je večkrat ponovil to besedo, ko je pospravljaj mizo.

S svetilko je nato izginil. Podal se je najbrž v spalnico.

storil tako velike usluge; in ti, dobrotnik človeštva, ki si zgradil toliko cerkva; ti, prelat, ki si kot duhovnik in kakor učenjak cerkev in Boga tako slavno branil. Poglejte me, ne samo s tega mrtvega platna, marveč tudi iz naročja Vsemogočnega! Ta, ki zdaj tu popravlja svoje škornje in z nočnim bedenjem prikriva svojo revščino, ta je Vaš sin, Vaš potomec! Če mu je tudi sitno, kadar se shaja z ljudmi, svojega ponižanja se ne sramuje pred Vami! O, moji predniki, z mečem in z besedo ste se bojevali s sovražniki domovine! Jaz se pa vojskujem proti zasmehovanju in proti nezasluzeni sramoti; ne upam na zmago ali slavo; trpim, vem, da moja duša omaguje pod njenim bremenom, a svet ne pozna nasproti meni drugega, kakor da me zaničuje in zasmehuje. A kljub temu Vaših grbov nisem pomazal. Kar sem storil, jje plemenito in čednostno pred obličjem Boga. Vrelec moji nesreči je plemenitost, usmiljenje, ljubezen . . . Da, da, le glejte zareče name v revščini, v katero sem se pogreznil. V Vaši navzočnosti sem sam s svojo dušo, s svojo vestjo. Nobene sramote nisem zakrivil kot plemič, kot kristjan, kot brat in kot oče.

bi se bilo hitro delalo ali če bi bili vsaj zelja v Avstrijo.

Medtem se je pa že čutilo pomanjkanje. Nakupovali so zato zelje; a cene so se že podražile za 70 odstotkov. Sitnosti so se pa še pomnožile. Iz inozemstva ni prišlo skoraj nič zelja v Avstrijo. Ko je vedno bolj zelja primanjkovalo, je pričel »Oezey« sam kupovati zelje v inozemstvu; v kolikor ni zasegla blaga samostojnih kupcev. Plačati je pa morala v inozemstvu za 100 kg približno 15 kron več, blago se je kljub temu prodajalo z 78 K 100 kg. Na nujne zahteve je morala »Oezey« kupovati blago v inozemstvu, ker se mi je kmalu poročalo, da plačuje »Oezey« v inozemstvu za zelje vsak dan več do 90 K za blago. Blago so kupovali v inozemstvu popolnoma neizkušeni ljudje; prihajalo je slabo, v petrolejskih in v oljnatih sodih; vodeno. V berlinski nemški vojni centrali so mi osebno povedali, da »Oezey« nima tam nobenih strokovnjakov in da dobi še nazadnje dobavitelje, ki jih mora preplačati. To so pa taki, s katerimi nemška centrala ne kupuje. Umljivo, zakaj je prišlo slabo zelje v Avstrijo. Meseca aprila je plačala »Oezey« sploh vsako ceno; neki večerni list je zato poročal koncem majnika: »Inozemsko zelje je prišlo po »Oezeyu«, a 1 kg stane 1 K 80 vin. Za 100 odstotkov se je cena zvišala! V Kodanj je poslala »Oezey« nekega Janowitzerja, ki je posredoval potom nekega bivšega brivca. Eksporterji so večinoma od leta 1914. antverpenski begunci; dobro blago more dobiti le izkušeni strokovnjak. »Oezey« pa je naravnost zavirala vsako ceneno in hitro dobavo, kar mi zatrjujejo industriji različnih strok.«

× × ×

Mestna aprovizacija razglasa, da se priglasijo k ubožni prehrani več ne sprejemajo, ker se morajo rešiti prej stare prošnje. Prej se je okoliške prosilce odpravilo, češ da naj gredo k svojim županom, potem se je razne prosilce odklanjalo, češ da so že zamudili rok za priglasitev, sedaj so si pa izmislili nov izgovor, da se morajo prej rešiti stare prošnje. Naše mnenje je, da prijava in rešitev ne more biti delo ene in iste osebe, zato je ta izgovor tudi jalov. Vprašamo: ali je podporna akcija za uboge na stalni zaslužek navezane delavske sloje ali pa za gotove ljudi, ki žive luksurično in se jim vojska še prav nič ne pozna. Priglasijo bi se morali po našem mnenju vedno sprejemati, in ako se naknadno prijavi kak bolj potreben, naj se umakne najmanj potrebni, da pride na vrsto pravi rrevez.

Maksimalne cene za sladkorčke. — Urad za ljudsko prehrano je zvišal cene sladkorčkom za 25 vin. pri kilogramu. Takoimenovanim mlečnim karamelom je določil najvišjo ceno po 550 K za 100 kg v tovarni in po 7 K 50 vin. kilogram v nadrobni prodaji.

Najvišje cene za umetni med in sladkorni sirup. Urad za ljudsko prehrano je z odredbo 14. marca 1917, drž. zak. št. 112, določil najvišjo ceno za umetni med in sladkorni sirup 112 K za 100 kg. Vsled višje cene sladkorju od 1. aprila 1917 dalje za okroglo 25 K za 100 kg, se podraži tudi umetni med za 20 K. (Za umetni med se potrebuje 80 % sladkorja.) Z današnjim razglasom prehranjevalnega urada se po-

viša cena umetnemu medu in sladkornemu sirupu v izdelovalnici za 20 K pri 100 kg, v nadrobni prodaji za 20 vin. pri 1 kg. V prihodnje se sme tedaj prodajati u m e t n i m e d v sodih, kiblah ali vedrih po 1 K 90 vin., v steklenicah po 2 K 20 vin., v papirnatih zavojih po 2 K 40 vin. 1 kg in s l a d k o r n i s i r u p po 1 K 70 vin. 1 kg.

Podelava 10% zalog podlog iz pavolnatega blaga in drugih pridatkov. C. kr. trgovinsko ministrstvo je dovolilo, da se sme v mesecih julij in avgust 1917 podelati nadaljnjih 10% zalog podlog iz pavolnatega blaga in drugih pridatkov za konfekcijske namene.

Pratežnina za pomorske transporte se je v primeri z letom 1914. dosedaj zvišala tako, da se sedaj zahteva na prejšnjih 100 enot za transport iz Aleksandrije v London 1925·9 enot, iz Avstralije na Angleško 330·6 enot, iz Bombaya na Angleško 1217·4 enote, od La Plate na Angleško 1139·9 enot, od atlantskih pristanišč Združenih držav v London 1168·5 enot, od Cardiffa do La Plate 453·7 enot, iz Stockholma na Angleško 565·9 enot, od Gefle (Švedska) na Angleško 494·6 enot.

Neka indijska trgovska komisija je na potu v Italijo, da uredi večji promet, oziroma izvoz indijskih produktov v Italijo in italijanskih v Indijo. Pred vsem se gre za izvoz takih italijanskih produktov, ki sta jih doslej v Indijo izvažali Avstrija in Nemčija.

Okno v svet.

Oddaja zvonov. Ukaz domobranskega ministrstva v sporazumu z udeleženi ministri ter z vojnim ministrstvom z dne 22. maja 1917, drž. zak. št. 227, zaukazuje prevzete vse zvonove, ki so iz bakra ali legirani z bakrom (bronom, medjo itd.) in katerih zunanji premer znaša 25 cm ali več. Izvzeti od zasege so zvonovi, ki se rabijo pri železnicah ali pa na ladjah, da se z njimi dajejo znamenja, in pa oni, ki imajo posebno umetniško in pa zgodovinsko vrednost. Zvonovi se porabijo za vojne namene. Zvonove, ki ne pripadajo cerkvam in kapelam, morajo lastniki najdalje do 6. junija 1917 naznaniti pristojnemu vojaškemu poveljstvu ter navesti natančen naslov kraja, kjer se zvonovi nahajajo. Zaseženih zvonov ne sme lastnik niti prodati niti predelati, razven če jih prostovoljno proda pristojnemu vojaškemu poveljstvu in sicer tekom 4 tednov po objavi tega ukaza. Po preteku poslednjemjenjenega roka so vojaška poveljstva upravičena zvonove odvzeti. — Določevali, kateri zvonovi imajo zgodovinsko ali umetniško vrednost, imajo pravico organi državnega urada za ohranitev spomenikov. V spornih slučajih do-

loča končno veljavno ministrstvo za uk in božočastje, ki o razsodbi obvesti tudi pristojno vojaško oblastvo. — Pri odvzetju je zvonove natanko stehtati. Ločljivi deli, ki nimajo bakra (kembelij), ne pridejo pri tem v poštev in se morajo pred tehtanjem odstraniti. Odškodnina za zvonove, ki se bodo vzeli, znaša za 1 kg 4 K. Odškodnino izplača pristojno vojaško poveljstvo. Ukaz stopi v veljavo z dnem razglasitve.

Železničar ponesrečil. Na kolovoru v št. Petru na Krasu je padel z železniškega voza 52 let stari nadsprevodnik južne železnice Ferdinand Wotruba iz Zelene jame št. 141, v trenutku, ko se je vlak ustavil, ter si je pri padcu zlomil rebra na levi strani in poškodoval levo nogo v stegnu. Zdravi se v deželni bolnišnici v Ljubljani.

Velika nesreča. Pri delu na obrežju Batthyanyi na Reki so padli 4 delavci sedem metrov globoko in se nevarno poškodovali. Eden od njih Franc Hrovatin, oče več otrok, je umrl.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Mihael Moškerc.**
Tisk Katoliške Tiskarne.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani!

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Solskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, čefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.
Priznano nizke cene!

Posebni oddelek za pletenice in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in kloba. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinjših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.
Vedno sveže blago!